

Inhoud

Dankwoord 9

Woord vooraf 11

Deel 1 17

1. Het Gezicht van Bibi Aisha

Over de blijvende impact van het beeld 19

De onttovering van het beeld? 21

Gruwelijke beelden, geweld en trauma 23

Stilte en het onuitsprekelijke van het beeld 25

De foto van Bibi Aisha 29

Het sublieme en het onuitsprekelijke: een vijftal paradoxen 31

2. Weerkaatste Stilte

De actualiteit van de sacrale ruimte 39

De ambiguïteit van de sacrale ruimte 41

De gouden korf van het onzichtbare 43

Heimwee naar het onzegbare 44

Een verlangen naar onsterfelijkheid 45

Aarde en hemel 47

Licht en schaduw 48

Afgrond en bevrijding: de sublieme en de mystieke ervaring 50

Memento 52

3. Stilte en Muziek 57

- Muziek begint en eindigt in stilte 58
- Wederzijdse doordringing 60
- Het conceptuele schaakbord van John Cage 62
- Silent music* 64
- Arvo Pärt: ‘Hier ben ik alleen met de stilte.’ 65
- Takemitsu over het ene, essentiële geluid 68
- Waarom belichaamt muziek bij uitstek het onuitsprekelijke 69
- De dans der derwisjen 71
- Muziek, dans en tekst: het sublieme 73
- Coda: muziek, het onuitsprekelijke en de dood 74

Intermezzo 1

- Kleine Filosofie van de Stilte 77

Intermezzo 2

- De Stem en zijn Tegendeel. Van de Stilte naar het Onuitsprekelijke 89

Deel 2 95

4. De Naamloze God

Pseudo-Dionysius en de negatieve theologie 97

- Mystieke theologie 100
- Godsbeeld 102
- De weg van boven naar onder en terug 104
- Zelfontlediging (*kenosis*) 105
- Niet-weten 108
- Tussen spraak en stilte 110
- Negatie van de negatie en non-dualiteit 112

5. De Bloemen van de Leegte

Dōgen over meditatie 115

Dōgen: historische context, intellectueel humus 117

De grondeloze kern van alles: de terugweg naar het
oorspronkelijke gelaat 121

Mystieke eenwording: meditatie en verlichting 126

Denken, niet-denken: de witte wolken komen en gaan 130

Tussen spraak en stilte 134

Negatie en non-dualiteit 136

6. Hoe niet te spreken?

Meister Eckhart en zen 139

Meister Eckhart: een korte inleiding 141

Godsbeeld 142

De Stilte en het Onuitsprekelijke 144

God is niets 147

Zelf-ontlediging 148

Unio mystica 151

Eckhart en zen 155

Wetend 'niet-weten' 155

Niet-zelf 158

Niet-streven 159

Louterheid 161

Het nu-moment 163

Ongeborene 165

Non-dualiteit 167

Bibliografie 171